

KIBRIS CUMHURİYETİ CUMHURBAŞKANI SN. EKSELANSLARI NİKOS HRİSTODULİDİS'İN BM 78. GENEL KURULUNDA YAPTIĞI KONUŞMA

Çarşamba, 20 Eylül 2023, saat 9:30

Sn. Başkan

Ekselansları,

Seleflerimiz, San Francisco'da 26 Temmuz 1946 tarihinde "gelecek nesilleri insanlığa iki kez tarif edilemez acıya getiren savaş felaketinden kurtaracaklarını", "uluslararası barış ve güvenliğin sürdürülmesi amacıyla güçlerimizi birleştireceklerini", "uluslararası anlaşmazlıkları barışçıl çarelerle halledeceklerini ve herhangi devletin toprak bütünlüğünü veya siyasi bağımsızlığını kuvvet kullanma tehdidinden veya kuvvet kullanmasından kaçınacaklarından" söz vermiştir.

Bu vaatler, seleflerimizin gelecek hakkında bize verdiği taahhütlerdi.

Bayanlar Baylar, BM Antlaşması, bir gerçek değil, bir vaattir. Eğer faaliyetlerimizden memnun isek, kelimeler yazıldıkları kâğıdın değerinde bile değil.

Avrupa'da başlayan ve dünyayı tüketen İkinci Dünya Savaşı'ndaki dehşet verici olaylar, milletleri bir araya getirdi. Bugün yeniden burada toplandık. BM Antlaşmasında belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeli, bir daha asla diye beyan etmeliyiz.

Dünyanın savaş dehşetine sürüklenmeyeceğini sağlama sorumluluğumuz vardır. Mandamız budur. Cesaretimiz var mı? Barışı en yüksek önceliğimizi yapma, Birleşmiş Milletlerin esaslarını onurlandırma ve devamlı ilgisini sağlama azmimiz var mı?

Seleflerimiz, gelecek için kendi kişisel sorumluluğuna ait hayranlık uyandıran bir hisse sahip olmuştur. Bu kişisel sorumluluk hissinin, dünyanın her tarafında Birleşmiş Milletler düşünce ve gerçeğinin temelini oluşturduğuna inanıyorum.

Seleflerimiz, barışa giden yolun zorlu olacağını da biliyordu. Barışın gerçekleştirilmesi için tüm halkların bir araya gelmesi gerekeceği konusunda azmi, derin inancı, bilgisi vardı. Böylece kendi çocukları, gelecek nesiller ve bugün bizim çocuklarımız başka bir savaş tarafından yaralanmayacaktı.

Ancak, onlarda itici güçlerin en büyüğü vardı. Dünya, önümüze gelen liderler, kurumlar değil, küller miras olarak almıştır. Çok taraflılığa, uluslararası hukuka, tüm Devletlerin egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygı gösterilmesine önem vermelerinden başka bir seçenekleri yoktu.

Bugün, seleflerimizin omuzlarında dururken, bu dirençli Örgütün kurulmasını ateşleyen barış vizyonunu yerine getirme yükümlülüğümüz devam ediyor. Bu zorlu işe layık ve yeterli olacak mıyız? Yokluğunda bizim de başarısız olacağımız aciliyet hissiyle hareket edebilecek miyiz?

Ekselanslar,

Bir tarihçi olarak, tarihin değerli bir pusula ve en büyük ders kaynağı olarak hizmet ettiğine şiddetle inanıyorum.

Ukrayna'daki savaş, Birleşmiş Milletlerin kuruluşundan yetmiş yıldan uzun bir süreden sonra dünyayı sarsmıştır. Bize "Bir daha asla" haykırışının yeniden yükselen bir feryat, hassas olan ve tüm azmimizle korumamız gereken kutsal bir vaat olduğunu hatırlatıyor.

Kıbrıs, herhangi bir devlet tarafından başka bir devletin bağımsızlığına, egemenliğine ve toprak bütünlüğüne karşı yapılan askeri hareket yoluyla uluslararası barış ve güvenliğin herhangi bir ihlalini en şiddetli şekilde kınamaktadır. Bu uluslararası hukukun ihlalinde ve buna bezer her anda tarihin doğru tarafında durmaktayız.

Ukrayna'ya karşı yapılan saldırının ilk gününden beri, üçte birinin kendi ülkesine karşı yapılan saldırı sonucuyla hala yerlerinden edilmiş olan Kıbrıs halkı, Ukrayna halkına dayanışmasını sadece sözde değil, eylemlerle de göstermiştir. Bunu hatırladığımız için, yapıyoruz. Bunu doğru olan olduğu için yapıyoruz.

Çatışmaların derhal durması konusunda çağrı yapıyor, tarafların yapıcı diyalog ve müzakereye başlamasını teşvik ediyoruz. Dünya, bu çabaya

destek vermelidir. Bunu sadece tarihin talebi olduğu için değil, bu kurumun enkaz haline getirebilecek bir savaşın eşiğinden geri dönmesini sağlamak için de yapmalıdır.

Sayın Başkan,

Ukrayna işgali, İkinci Dünya Savaşından sonra Avrupa'daki egemen bir halka karşı şiddet kullanmasının ilk örneği değildir. Ukrayna'da olduğu gibi, Kıbrıs'ta da BM Antlaşması ve uluslararası hukukun ihlali devam ediyor.

Türkiye, 1974 yılında Kıbrıs'ı istila etti, o zamandan beri bir Avrupa toprağı işgal ediyor ve Kıbrıs halkı-Kıbrıslı Rumlar ve Kıbrıslı Türkler- istila, işgal ve bölünmüşlüğün sonuçlarının acısını çekmeye devam ediyor. Temel özgürlükler ve insan haklarından mahrum ediliyor.

On yıllar önce insanlığın kendine karşı yaptığı en kötü dehşetlere tanık olan Avrupa, Kıbrıs'ın bölünmüş olduğu sürece, çatlak kalıyor.

Türkiye'nin Kıbrıs'ı istila etmesinden birkaç ay önce 1973 doğumluyken, kendi halkımın yas tutmasına, azimle devam etmesine, yeniden inşa etmesine tanık oldum. Bunu yaparken içinde barış ve yeniden birleşme ateşi yanıyordu. İstila, yüzlerce bin Kıbrıslı yerlerinden etti ve Türkiye, Kıbrıs Cumhuriyeti toprağının yaklaşık %37'sini işgal etmeye devam ediyor. Kayıp kişilerin aileleri, sevenlerinin akıbeti hakkında çaresizce bilgi bekliyorlar. Mahsur kişiler, bölünmüşlüğün sona ermesini sabırlıca bekliyorlar.

Son dönemdeki Ukrayna istilasından hatırlatıldığımız derslerden biri, kalıcı ve yaşayabilir barışın yokluğu sonucuyla ortaya çıkan kırılganlığın istikrasızlığa neden olabildiğidir. Bu ise, sadece ilgili ülkeyi değil, aynı zamanda ait olduğu bölgeyi ve tüm dünyayı geniş ölçüde etkileyecektir.

Ukrayna, dünyanın bir yerinde barışa yönelik olan tehdidin, her yerindeki barış için tehdit olduğunu en karanlık örnekle göstermiştir.

Kıbrıs'ta bir barış yolu ve sürecinin yokluğunda, uluslararası hukukun daha fazla ihlal edilmesi için ciddi bir tehlike mevcuttur -yakın geçmişte böyle bir

şeyin gerçekleştiğini gördük. Bu durum, istikrarsızlık yaratır ve sonuçları Kıbrıs'ın çok ötesine gider.

Türk askeri gücünün, kapalı Mağusa bölgesindeki Varoşa'da daha fazla ihlaller yapmasına tanık olduk. Varoşa, 1974 yılından beri rehine olarak tutuluyor ve bu tel örgüleri arasında geçimlerini, hayallerini ve ümitlerini bırakmış olan yasal sakinlerine iade edilmesi için çağrıda bulunan BM Güvenlik Konseyi kararlarına aykırı bir biçimde hayalet kent haline getirildi.

Buna deniz alanlarımızda tanık olduk ve son zamanda Türk güçleri tarafından BM barış gücü askerlerine bizi dehşete düşüren ve Kıbrıs'taki barışın aciliyeti konusunda alarma geçiren saldırılar yapıldığı ara bölgede tanık olduk.

Bu nedenle, müzakerelerin anlaşılmış çerçeveye dayanarak yeniden başlaması benim mutlak önceliğimdir. Mevcut statüko, Kıbrıs'ın geleceği olamaz. Kıbrıslıların geleceği olamaz.

Kıbrıs Cumhurbaşkanı olarak, barış içinde bir arada yaşamaya inanıyorum. Çünkü bölünmüş bir ülkede büyüdüğüme rağmen, yeniden birleşme ümitlerle dolu, tüm Kıbrıslıların paylaştıkları topraktan birleştirilerek barış içinde yaşadığı bir ülkenin hikayeleri ile de büyüdüm.

Kıbrıslıların yeni kuşağı da bunu arzu ediyor. Bu da bana ümit ve cesaret veriyor. New York yolculuğumdan önce, Kıbrıs'ın yeniden birleşmesi için her türlü çaba harcamamı isteyen Kıbrıslı Türk vatandaşlarım tarafından, özellikle genç kuşaktan, bol mesaj aldım.

Bu kürsüden Kıbrıslı Türk vatandaşlarıma ve tüm Kıbrıslılara mesajım, barış için çağrılarını duyduğum, endişelerini anladığım ve yeniden birleşme ve adamızda barış olmasına yönelik ortak hayallimizi gerçekleştirmek için elimden geleni yapacağımdır. Aynı zamanda, kendilerine dünyanın, Birleşmiş Milletlerin, BM Antlaşması'nın yaşayan sözlerinin barış çağrılarını dinlediğini söyleyebilmek istiyorum.

İlk defa olarak Genel Kurulda bulunuyorum. Ülkelerinin bölünmüşlüğünü sonlandırmak, bir arada yaşamak ve birlikte yaratmak isteyen Kıbrıs halkının-Kıbrıslı Rumlar ve Kıbrıslı Türklerin- geleceğini korumak için bana verilen sorumluluğun farkındayım.

Kıbrıs'taki barış için çalışmak benim mutlak önceliğimdir ve bu fırsattan yararlanarak Cumhurbaşkanı Erdoğan'a bir mesaj göndermek istiyorum.

Kıbrıs sorununun halledilmesi için Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları tarafından belirlenen temelden başka bir temel yoktur ve hiçbir zaman olmayacaktır. İstila, saldırı ve şiddet kullanımından kaynaklanan yasadışılık tanınmaz.

Kıbrıs ve Türkiye, coğrafya tarafından birine bağlı iki komşudur. Kıbrıs'taki barış, barışa son derece ihtiyacı olan bölgeye ve dünyaya sadece güçlü bir mesaj olmayacaktır. Aynı zamanda, mahallemizin jeopolitik haritasını değiştirecek, Avrupa'ya, daha geniş Doğu Akdeniz bölgesine ve AB-Türkiye ilişkilerine dalgalanma etkisi yapacaktır. Gambot diplomasisi ve güç kullanma taktikleri geçmişe aittir. Vizyoner liderlerin araçları değildir. Bu, aramızda barış antlaşması olan BM Antlaşmasına hayat verme zamanımızdır.

Çatışma ve bölünmüşlükten kimse kazanamaz. Biz ve bizden sonra gelecek kuşaklar diyalogdan, iyi komşuluk ilişkilerinden kazanabiliriz.

Rehberimiz olsun, barış vizyonu ile beraber çalışalım Sn. Erdoğan. Diyalog ve uluslararası meşruluk yoluyla ülkelerimiz için daha parlak bir gelecek kuralım.

Bayanlar, Baylar

Bu büyük salonda, omuzlarımızda tarihin yükünü hissediyoruz. Bu örgütü ve kurumları bize teslim eden büyük kadın ve erkekler, bizden bunları güçlendirmemizi, geliştirmemizi ve gelecekleri için şahsi sorumluluk almamızı bekliyorlardı.

Bugün burada açık bir amaç ve kararlılıkla bulunuyorum: Bir barış yolunun yokluğundan kaynaklanan istikrasızlık riskinin üzerine gitmenin tek etkili aracı, böyle bir yolu açmak, tüm tarafların pozisyon ve endişelerinin ele alınıp iyi niyetle konuşulabileceği diyalogu teşvik etmektir.

Kıbrıs sorununu, her zaman anlaşılmış BM çerçevesi içinde ve ilgili BM Güvenlik Konseyi Kararları tarafından belirlenen siyasi eşitlik temelinde, iki bölgeyi iki toplumlu federasyon esasında cesur ve yürekli biçimde iyi niyetle

müzakere etmeye hazırım. Uluslararası meşruluğun saldırı altında olduğu bir zamanda, BM Güvenlik Konseyi Kararları üstün gelmelidir.

Tüm Kıbrıslı vatandaşlarımın – Kıbrıslı Rumların, Kıbrıslı Türklerin, Maronitlerin, Ermenilerin- temel özgürlükleri, insan hakları ve çıkarlarını koruyacak bir çözümü müzakere etmeye kendimi adanmış oldum. Birlikte ve barış içinde yaşayarak onların refah düzeyinin yükselmesine yol açacak ve Avrupalı bir ülkede yeri olmayan zamanı geçmiş bağılılıkları ve garanti sistemi olmayacak kapsamlı bir çözüm. Bu nedenle, barış müzakerelerinin geçmiş müzakerelerin müktesebatını koruyarak anlaşılmış çerçeve temelinde yeniden başlaması esastır.

Güvenlik Konseyinin karar verdiği gibi, BM'nin, ilk adım olarak müzakerelerin yeniden başlaması için zemin aramak ve hazırlamak amacıyla Kıbrıs sorununda bir Temsilcinin tayini ile, diyalog için itici güç olma zamanı gelmiştir.

Birleşmiş Milletler ve BM Genel Sekreteri'nin, BM Antlaşmasında belirlendiği gibi, Kıbrıs'taki barış için katalizatör olarak hareket etme sorumluluğu vardır. Bunu yaparak, gerekli araçları olan ve son bölünmüş üye devletini yeniden birleştirmek için bu araçları temin etme taahhüdünü ifade etmiş Avrupa Birliği tarafından yardım alabilecek. Birleşmiş Milletler gibi Avrupa Birliği de bir barış projesidir. Birlik, son bölünmüş üye devletinin yeniden birleştirilmesini zorlamak için sahip olduğu tüm araçları kullanarak kararlılıkla hareket edebilir ve etmelidir. Bunu yaparak Avrupa'daki, daha geniş Orta Doğu bölgesindeki ve dünyadaki barışa katkıda bulunacaktır.

Değerli delegeler,

Bu yılın Genel Kurulun konusu, herkes için barış, refah, kalkınma ve sürdürülebilirliğe yönelik 2030 Gündemi ve Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına odaklanmıştır. Bunu başarmak için, global çabalar ve dönüştürücü çözümler gerek. İklim tehlikesi ve iklim değişikliği sınır tanımaz.

Özellikle bölgemiz olan Doğu Akdeniz, bu bakımdan korunmasızdır. Bu yazda meydana çıkmış ve kontrol edilemeyen yangınlar ve seller, hareket etme konusunda başarısız olduğumuzun ciddi bir hatırlatmadır. Maalesef,

hepimiz, bölgemizde çıkan ve Libya gibi ülkelerde binlerce insan hayatlarının trajik biçimde kaybolmasına sebep olan fırtınada doğanın öfkesini seyrettik.

Bu amaçla, Kıbrıs, bölgemizdeki ülkelerin hafifletme hareketlerini ilerletme konusunda karşılaştıkları spesifik ihtiyaç ve zorlukları ele almak için yeni İklim Değişikliği Girişimine aktif biçimde katılıyor. Bugün yapılan İklim İhtiras Zirvesi, iklime dirençli bir global ekonomiye geçebilme konusunda ortak siyasi irademizi teyit etmekte kritik bir dönüm noktasıdır.

Aynı zamanda, insan haklarının kalıcı barış ve sürdürülebilir kalkınma için esas olduğunu kabul ederek, zorluklarımıza bulunacak çözümlerin rehberi olduğunu garantiye almalıyız. Uluslararası insan hakları gündemi, Kıbrıs için öncelikli bir politika ve bu nedenle, özel bir görev ve sorumluluk duygusu ile, İnsan Hakları Konseyine 2025-2027 dönemi için adaylığımızı ilan ediyoruz. Bir AB üyesi olarak, cinsiyet ile ilgili şiddete karşı hareket etme konusunda taahhüt etmiş bulunuyoruz ve Birleşmiş Milletlerde cinsel istismar ve tacizi engellemek ve karşılamak için BM Genel Sekreteri'nin Liderlik Çemberine de katıldık.

Bayanlar, Baylar

1946 yılında Winston Churchill, özgürlük ve demokrasi şartlarını tesis etmek ve savaşı kalıcı olarak engellemek için var olan tehlike ve zorlukların, bu tehlike ve zorluklara göz yumarak veya saldıran taraflara taviz vererek yok olmayacağını açıklamıştır. İhtiyacımız olan gerçek hareket ve ne kadar gecikirse daha zor olacak ve tehlikeler daha da büyüyecek.

Kıbrıs, Avrupa ve Orta Doğu arasındaki kavşaktadır. Dünyanın bu bölgesinde çatışma ve istikrarsızlık yabancı değildir. Ancak, Doğu Akdeniz ve Orta Doğu, kargaşa bölgesi olduğu hikayesini değiştirdiklerine inanıyoruz. İstikrar, barış ve işbirliği merkezi, 21. yüzyılda olabilecek değişimin örneği haline gelebiliriz. Kıbrıs, bu ortak vizyona yardım edecek biçimde hareket etme arayışındadır ve yakın komşuları ile -Mısır, İsrail, Ürdün, Lübnan, Filistin, Yunanistan- bir araya gelmiş, Akdeniz'i bir barış, işbirliği ve refah denizi yapma vizyonunun temelini oluşturan sağlam bir ağı inşa etmiştir.

Uluslararası meşruluğa dayanarak bu çok taraflılık yoluna devam edeceğiz ve bu değerleri paylaşan bölge ülkelerine bize katılmaları konusunda çağrı yapacağız.

Zaten, yetmiş sekiz sene önce kurulan Birleşmiş Milletlere rehberlik eden ilkelerin özü budur.

Barış. Önünüzde durarak hepinizden barış için birlikte çalışmamızı istiyorum. Bu yeni veya çığır açan bir şey değil. Ancak, dünyayı değiştirebilir ve her gün bunun gücümüz ve sorumluluğumuz içinde olduğunu kendimize hatırlatmalıyız.

Dikkatiniz için teşekkür ediyorum.

(ITs)